

YVES LETERME KAN VEEL MEER DAN HIJ LAAT UITSCHIJNEN

Minister van Buitenlandse Zaken Yves Leterme (CD&V) kan de ellende in Oost-Congo niet in een handomdraai oplossen. Dat wordt van hem ook niet verwacht. Maar **WALTER ZINZEN** verwacht wel dat hij meer doet dan nu het geval is. Bijvoorbeeld ingrijpen wanneer Belgische bedrijven vrolijk meedoen aan de grondstoffenhandel ter plekke.

Wie profiteert van ellende in

WALTER ZINZEN

Wat? Ex-vrt-journalist en Congokenner.

Wat? Leterme is perfect in staat de Congolese ertsenzwandel aan te pakken.

Waarom? Hij weet welke Belgische bedrijven verantwoordelijk zijn.

Onze nieuwe minister van Buitenlandse Zaken Yves Leterme (CD&V) heeft gelijk: het geweld in Oost-Congo los je niet zomaar op (*DS 21 oktober*). Maar om die stelling te ondersteunen hanteert hij wel heel betwistbare uitgangspunten en zwijgt hij over een paar essentiële mogelijkheden die het geweld wel degelijk kunnen verminderen.

Zo beweert hij dat er vooruitgang is in de strijd van het Congolese regeringsleger tegen de Rwandese Hutu-rebellen (FDLR), die verwijderd zouden worden uit bewoonde gebieden en zo verspreid en verzwakt worden. Zelf ben ik onlangs in Zuid-Kivu geweest en ik heb daar kunnen vaststellen dat de minister volkomen verkeerd is ingelicht. Is de, ook al nieuwe, Belgische ambassadeur in Kinshasa al ooit ter plekke geweest? Of baseert hij zich uitsluitend op de triomfalistische leugens van de regering-Kabila? De Hutu-rebellen worden verjaagd, ja zeker. Vooral uit de mijnconcessies dan. Maar ze trekken zich terug op de hoogvlaktes en in het woud, waar ze zich thuis voelen als een vis in het water.

Voor elk soort erts uit Oost-Congo is een Belgisch bedrijf de grootste afnemer.

(Foto: een kobaltmijn in de buurt van de stad Likasi.) © ap

Was de ambassadeur al ter plaatse of baseert hij zich uitsluitend op de triomfalistische leugens van de regering-Kabila?

Het uitgehongerde, slecht geleide en slecht uitgeruste regeringsleger, dat er zijn weg nauwelijks vindt, is geen partij voor deze geoliede moordmachines. Vanuit hun schuilplaatsen blijven de Hutu's aanvallen uitvoeren in de woongebieden,

die dan ook ontvolkt raken. Worden de vluchtelingenkampen in Goma inderdaad leeg gemaakt (en Ine Roos heeft in deze krant haarfijn beschreven hoe dat gaat: onder dwang), in Zuid-Kivu komen er alle dagen nieuwe 'onthemden' bij. Hoe lan-

ger de Operatie Kimia II (zoals het offensief officieel heet) duurt, hoe groter de ellende wordt voor de bevolking. Dat de militaire druk gepaard moet gaan met oog op de terugkeer of relocatie van de rebellen en hun families, zoals de minister schrijft, is wishful thinking. Het is alsof men in 1918 aan Ieper zou voorgesteld hebben de Duitsers onderdak te bieden in de ruïnes van de stad.

Voorts heeft iemand de minister ingefluisterd dat de 'ontsporingen' (bedoeld worden: moorden, verkrachtingen, plunderingen, brandstichtingen) van het regeringsleger het gevolg zijn van een 'inderhaast opgezette integratie van voormalige rebellen'. Pardon? Het regeringsleger (FARDC) maakt zich al decennia lang schuldig aan deze 'ontsporingen', lang voor er ook maar één enkele ex-rebel in was geïntegreerd. President Kabila heeft niets ondernomen om daar wat dan ook tegen te doen. Niets, absoluut niets, alle verklaringen over multolerantie tegenover uitpattingen van regerings soldaten ten spijt.

Dat België bijdraagt tot de hervorming van het Congolese leger is mooi. Dat doet het namelijk al bijna 50 jaar. Steeds en steeds opnieuw worden opleidingen gepland, hier bij ons of in Congo zelf. En steeds opnieuw is het resultaat hetzelfde: aan het ongedisciplineerde gedrag van de geüniformeerde bandieten verandert niets. Wie denkt dat het nu anders zal zijn droomt, of beter nog, hallucineert.

Het is dan ook vreemd dat de heer Leterme pleit voor een voortzetting van het militaire geweld terwijl toch duidelijk is dat het een oplossing op generlei wijze dichterbij brengt, integendeel. Het probleem van de Rwandese Hutu-rebellen moet, hoe ongaarne men dit ook hoort, op politieke wijze worden opgelost. Of de nieuwe dia-

RECEPT VOOR SUCCESVOLLE OVERHEIDSINFORMATISERING

De stroefheid waarmee de informatisering van Justitie verloopt, is niet kenmerkend voor elke overheidsinformatisering. Sommige projecten zijn een succes en **FRANK ROBZEN** legt uit hoe dat komt.

FRANK ROBZEN

Wie? Administrateur-generaal van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, ontwikkelde onder meer de SIS-kaart.

Wat? Enkele aanbevelingen voor succesvolle overheids-ICT-projecten.

Waarom? Een goede aanpak kan fiasco's vermijden.

Het is met pijn in het hart dat ik regelmatig in de pers berichten zie verschijnen waarin allerlei uitleg wordt gegeven over de redenen waarom bepaalde ICT-projecten bij de overheid niet optimaal verlopen. Aan de succesvolle projecten wordt vaak minder aandacht besteed. Laten we

eens wat constructiever zijn en proberen om uit de ICT-projecten die wel goed verlopen de voorwaarden te distilleren om de kansen op slagen te verhogen.

Klantgericht

Bij het uitwerken van een ICT-project moeten we denken in functie van de gebruikers (burgers, ondernemingen, artsen, advocaten, boekhouders, eigen medewerkers). Wat is de toegevoegde waarde voor hen? Wat is hun leefwereld? Zo kunnen we een project perfect afstemmen op bestaande elektronische processen (personeelsadministratie, boekhouding en dergelijke). Doen we dat niet, of onvoldoende, dan levert dat wrevel op bij de gebruikers. Wrevel die zeer negatief afstraalt op een ICT-project.

Alibi's

En laten we vooral stoppen met tussen overheidsdiensten en -niveaus perma-

nent allerlei juridische of bevoegdheidsproblemen op te werpen die een degelijke verbetering van het systeem verhinderen. Veel te vaak zijn ze gewoon een alibi om toch maar niet te veel te moeten veranderen aan vastgeroeste, suboptimale werkmethodes. Wie vooruit wil gaan, moet flexibel kunnen zijn. Mijn ervaring in de sociale en gezondheidssector leert me echter dat bestaande verdelingen van bevoegdheden meestal perfect kunnen worden gerespecteerd zonder de optimalisatie in de weg te staan, als er maar de wil is om samen te werken en goede afspraken te maken inzake onderlinge taakverdeling en gedistribueerde gegevensopslag.

Overleg

Voor de meer strategische ICT-projecten is het ook zeer belangrijk nauw overleg te plegen met alle betrokkenen (gebruikers, betrokken overheidsdiensten, betrokken externe partners, beleidsvoerders). Ja, dat kunnen er nogal wat zijn en hun vertegenwoordigers moeten goed worden gekozen. De ideale vertegenwoordigers zijn door-drongen van de wil om een systeem te optimaliseren en bereid om daarvoor na te

denken buiten hun traditionele denkkader. Ze moeten een goede voeling hebben met de behoeften van degenen die ze vertegenwoordigen, maar hun achterban ook kunnen motiveren om mee te werken en de geoptimaliseerde processen te gebruiken. De verantwoordelijken van de ICT-projecten moeten aanvaarden om op deze manier aangestuurd te worden. En de beleidsvoerders moeten die manier van werken ondersteunen.

Stapsgewijs

Bij de implementatie van de ICT-projecten gaan we best stapsgewijs te werk, met permanente evaluatie en verbetering. We werken uiteraard op lange termijn, maar met regelmatige opleveringen, zodat de gebruikers de voordelen zien en zelf vragen om meer. De spelregels om frustratie en daaruit voortvloeiende demotivatie te voorkomen zijn een kwestie van gezond verstand: duidelijke afspraken en goede communicatie omtrent de projectstappen; permanente opvolging van de oplevering van de projectstappen; degelijke tests van functionaliteit, gebruiksvriendelijkheid, performantie en beschikbaar-

Congo?

loog tussen Congo en Rwanda zal volstaan mag worden betwijfeld. De Rwandese president Kagame is er altijd bijzonder helder over geweest: met de FDLR wil hij niet onderhandelen over een vreedzame terugkeer omdat hij ze als *génocidaires* beschouwt — wat slechts zeer ten dele waar is. Toch is ook Kagame gevoelig voor druk. Toen eind vorig jaar Nederland en Zweden een deel van hun ontwikkelingssteun aan Rwanda opschoornten liet Kagame zijn Congolese vazal Nkunda — ook een krijgsheer, maar dan behorend tot het Tutsi-volk — als een baksteen vallen. Op de achtergrond hadden de Amerikanen voor de nodige massage gezorgd, zodat ook de relaties met Congo in één moeite door werden hersteld. Waarom dreigt België, liefst met de hele EU, niet met hetzelfde wapen om Rwanda ertoe te bewegen, samen met de Congolezen, onderhandelingen te beginnen met de FDLR, zodat diplomatie in de plaats van geweld kan komen?

Grondstoffen

Nog vreemder is dat het woord 'grondstoffen' in het hele stuk van de minister niet één keer voorkomt. Toch zijn het de grondstoffen die de terreur in stand houden. Zelf als de FDLR onschadelijk wordt gemaakt, dan is de vrede nog niet verzekerd. Omdat puur Congolese milities én het Congolese leger de smokkel in bodemschatten én het daarmee gepaard gaande geweld zullen blijven beoefenen. Legale mijnbouw, vreedzame exploitatie en eerlijke handel zullen pas mogelijk worden als er weer een min of meer functionerende Congolese staat komt, met een goed werkende justitie en politie en een leger dat in niets meer lijkt op het huidige. Dat is een proces van jaren, waarvan zelfs een begin nog niet merkbaar is.

Alsof men in 1918 Ieper zou voorgesteld hebben de Duitsers onderdak te bieden in de ruïnes van de stad

Dat wil niet zeggen, geachte heer Letermé, dat we ondertussen niets kunnen doen. Global Witness heeft een half jaar geleden uitgezocht waar de uit Kivu afkomstige ertsen naartoe gaan. In de eerste plaats is dat naar de buurlanden Rwanda en Uganda. Daar melden zich afnemers uit zowat de hele wereld. Maar voor ieder erts apart staat België als grootste klant genoteerd. De bedrijven, die daarvoor verantwoordelijk zijn, weten pertinent zeker dat hun waar uit Kivu komt, en zijn met naam en toenaam op uw departement bekend. In het federale Parlement circuleren ideeën — ook in uw eigen senaatsfractie meneer de minister — om die hele handel en de rol daarin van Belgische bedrijven grondig uit te pluizen en oplossingen te zoeken, die én de milities droogleggen én tegelijk de belangen van de artisanale mijnwerkers vrijwaren. Meerderheid en oppositie kunnen hier bewijzen dat het leed van de Kivu-bevolking zwaarder weegt dan partijpolitieke belangen. En met de vrucht van hun studiewerk kunt u dan, meneer de minister, in 2010 het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie opfleuren. 'De mensen' van Kivu ten bate.

Laten we vooral stoppen met allerlei bevoegdheidsproblemen op te werpen die een degelijke informatisering verhinderen

mee uitsparen, kunnen we investeren in beter werk.

De samenwerking voor dit soort projecten, zowel binnen de overheid als met externe partners moet ook in een sfeer van vertrouwen en loyaliteit gebeuren. Een degelijk sociaal netwerk is cruciaal. Wie deze waarden, of de bekommernis om de gebruiker, niet deelt, hoort absoluut niet thuis binnen dergelijke projecten of de organen die ze aansturen.

In Nederland is met het Expertisecentrum een aan de overheid belendende, onafhankelijke instelling opgericht die bestaat uit een kleine groep van personen met een grote ervaring inzake ICT-projectbeheer en een wijd uitgebouwd sociaal kapitaal binnen de overheid. Zij kunnen op vraag van de regering of de initiatiefnemers van projecten methodologische ondersteuning bieden en aan permanente kwaliteitsbewaking doen van grote ICT-projecten. Het is misschien nuttig de werking en de resultaten ervan even te analyseren. En neen, dit is geen open sollicitatie. Ik heb mijn handen vol in de sociale en de gezondheidssector, en doe dat zeer graag.

heid; goede organisatie van de uitrol van de diensten; degelijke ondersteunende infrastructuur; opleidingen op het juiste moment; helpdesks.

Sociaal netwerk

Laten we ook zo veel mogelijk samenwerken en systemen op elkaar afstemmen. We hoeven het schaarse geld toch niet te blijven gebruiken om allemaal onze aparte computercenters te beheren, gegevens meervoudig op te vragen of bij te houden, of telkens opnieuw gelijkaardige basiscomponenten uit te bouwen. Wat we daar-

WAARDE REDACTIE BRIEF VAN DE DAG

POLYGRAAFTESTS IN DE RECHTBANK

Dat de Belgische federale politie op grote schaal gebruik maakt van de polygraaf doet eens in de zoveel tijd stof opwaaien. Zo ook deze week in de zaak-van Rie. Opmerkelijk was vooral het rapport van gerechtspsychiater Roger Deberdt, waarin hij tot de conclusie kwam dat de leugendetector 'steunt op een wetenschappelijke basis'. Tot die conclusie kun je alleen komen als je alle wetenschappelijke literatuur negeert. Hoe kan een expert zich zo vergissen?

Het antwoord op die vraag is eenvoudig: Deberdt is helemaal geen polygrafie-expert. Voor zover wij hebben kunnen achterhalen heeft hij nooit onderzoek verricht naar polygrafie. Hij heeft er in ieder geval nooit in de vakliteratuur over gepubliceerd. Bij gebrek aan expertise uit eerste hand, mag je van een expert verwachten dat hij de relevante literatuur doorploegt. Dat een vooraanstaande commissie wetenschappers in 2003 concludeerde dat het polygrafie aan een wetenschappelijke basis ontbreekt is de expert echter blijkbaar ontgaan.

Enkele journalisten merkten op dat de advocaten van de verdachten wel beter geïnformeerd leken dan de deskundige. Zo trok één van de advocaten het 'waarachtige' testresultaat van verdachte Ardeel in twijfel. Ardeel stelde tijdens de test dat hij nog nooit gelogen had en dat hij nog nooit iemand gekwetst had. Dat kan toch niet? Ook de advocaat weet dus niet waar de klepel hangt. Tijdens een polygraaftest worden verschillende vragen gesteld. Hieronder vallen ook controlevragen van het type 'Heb je ooit gelogen?' en 'Heb je ooit iemand gekwetst in je leven?' Van deze vragen is bekend dat de verdachte liegt: Ze dienen als vergelijkingsmateriaal voor de vragen over het misdrijf. Dat iemand liegt op de controlevragen zegt dus helemaal niets over zijn geloofwaardigheid, laat staan zijn betrokkenheid bij het misdrijf. Wel in tegendeel, het bewijst dat de verdachte goed geluisterd heeft naar de politie.

De uitslag van een test met de polygraaf kan verstrekkinge gevolgen hebben. Om een juiste beslissing te kunnen nemen moeten rechter of jury over voldoende informatie beschikken. Van Deberdt kwam die in dit geval niet. Dat merkte de advocaten van de verdachten terecht op. Het resultaat was echter dat de doven en blinden elkaar in de haren vlogen. En daar wordt de rechtspraak niet beter van.

Bruno Verschuere (UGent)

Ewout Meijer (Universiteit Maastricht)

Na het failliet van de Langewapperbrug bedacht Eduard zelf een oplossing voor het fileel.

Griepvaccin

De Duitse huisartsenvereniging raadt huisartsen vaccinatie tegen de Mexicaanse griep af: 'het nut weegt niet op tegen het risico'. De Duitse kinderartsenvereniging zegt: 'Voor zwangere vrouwen en kinderen beneden de drie is het vaccin helemaal niet getest en is het risico (op vaccinatieschade) gewoon te groot' (*Der Spiegel 17 oktober*). Zoveel andere artsen zeggen hetzelfde: de mogelijke schade van dit slecht ontwikkelde vaccin is groter dan het mogelijke nut — zeker bij zogenaamde risico-

groepen. Onze minister wil precies die risicogroepen bij voorrang laten inenten.

Rob Daneels (Brussel)

CORRECTIES & AANVULLINGEN

Isabelle Bardy is medewerkster van Europarlementslid Carl Lang (Front National), niet van Jack Lang (*DS 21 oktober*). Die laatste is een Franse socialistische ex-minister van Cultuur.